

MiMi Gewaltprävention
Mit Migranten
für Migranten

Bosnisch/Kroatisch/
Serbisch

Zaštita žena od nasilja u Njemačkoj

Prerađeno izdanje

Brošura za žene izbjeglice, migrantkinje/migrantice i tinejdžere

Pokrovitelji:

Die Beauftragte der Bundesregierung
für Migration, Flüchtlinge und
Integration

**Ethno-
Medizinisches
Zentrum** e.V.

Impressum

Gewaltschutz für Frauen in Deutschland –
Ratgeber für geflüchtete Frauen, Migrantinnen und Jugendliche

Herausgeber:

Ethno-Medizinisches Zentrum e.V.
Königstraße 6, 30175 Hannover

Konzeption, Inhalt, Erstellung:

Duale Hochschule Baden-Württemberg Villingen-Schwenningen (DHBW)
– Institut für Transkulturelle Gesundheitsforschung

Ethno-Medizinisches Zentrum e.V. (EMZ e.V.)
– MiMi Integrationslabor Berlin (MiMi Lab)

Förderung: Beauftragte der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration

Projektleitung: Ramazan Salman (EMZ e.V.), Prof. Dr. Dr. Jan İlhan Kizilhan (DHBW)

Redaktion: Jasmin Bergmann, Dagmar Freudenberg, Sarah Hoffmann, Olga Kedenburg, Ahmet Kimil, Prof. Dr. Dr. Jan İlhan Kizilhan, Claudia Klett, Gabriele Martens, Ass. iur. Isabell Plich, Anne Rosenberg, Andreas Sauter, Ramazan Salman, Prof. Dr. Karin E. Sauer, Prof. Dr. Anja Teubert, Susanne Winkelmann, Lutz Winkelmann RA

Layout und Satz: Eindruck

Übersetzung: Dolmetscherdienst – Ethno-Medizinisches Zentrum e.V.

Bildquellen: Umschlagbild und Bild auf Seite 16 © Tom Platzer „Styling time4africa“
Ministerin Widmann-Mauz: Bundesregierung/Kugler · Seite 2: © iStock, imagesbybarbara
Seite 5, 22, 25, 29: © Fotolia · Seite 11: © iStock, m-imagephotography

Alle Rechte vorbehalten. Das Werk ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwendung in anderen als den gesetzlich zugelassenen Fällen bedarf deshalb der vorherigen schriftlichen Genehmigung durch den Herausgeber.

Diese Publikation können Sie jederzeit über die Webseiten „www.mimi-gegen-gewalt.de“ oder „www.ethnomed.com“ in folgenden Sprachen anfordern: Deutsch, Albanisch, Arabisch, Bulgarisch, Dari, Englisch, Farsi, Französisch, Polnisch, Rumänisch, Russisch, Serbisch/Kroatisch/Bosnisch, Spanisch, Türkisch und Vietnamesisch

3. Auflage · Stand: November 2018

Pozdravna riječ

Drage čitateljke i čitaoci/čitateljice i čitatelji,

od 2016. postoji savezni projek(a)t „MiMi-sprečavanje nasilja, sa migrantima za migrante“ Ovim projektom želimo da ojačamo žene i djevojke – izbjeglice i da doprinesemo da žene koje su žrtve seksualnog nasilja ili kojima prijeti takvo nasilje, budu informisane o svojim pravima i mogućnostima zaštite.

Pogled na brojke objašnjava ovu potrebu: u posljednje tri godine bilo je 1,36 miliona prvih zahtjeva za azil, od čega su 463.000 zahtjeva ili 34% podnijele žene. Ne treba svakoj ženi podrška/potpora u sprečavanju nasilja. Ali, puno žena je vidjelo nasilje ili ga doživjelo na sebi još u domovini ili u toku izbjeglištva. Za mnoge žene je teško da pričaju o seksualnom nasilju. Žene češće i ostaju u neposrednom okruženju ustanova za prihvrat izbjeglica i napuštaju ih, u pravilu, rjeđe nego muškarci. Zbog toga se ovaj projek(a)t oslanja na potvrđeni format sa angažovanjem medijatora Etnomedicinskog centra (Ethno-Medizinisches Zentrum): medijatori znaju, iz sopstvenog iskustva, koliko može biti izazovan dolazak u novu sredinu, u potpuno strano okruženje. To se i potvrđuje tek kada se dese traumatična iskustva.

Medijatori odlaze direktno/izravno u ustanove za prihvrat izbjeglica i kolektivni smještaj, kao i u porodice/obitelji. Tamo prenose ženama i mladim djevojkama informacije o zaštiti ljudskih prava, pravima za zaštitu djece i žena, kako bi se mogle zaštititi od napada. Pri tome pristupaju uz osjećaj za specifičnost kulture, jezika i (s)polu. Drago mi je da ovaj projek(a)t od 2018. godine stavlja u pojačan fokus i ponude za sprečavanja nasilja za muškarce i edukuje ih za medijatore. Jer, suživot uz uvažavanje, bez nasilja, moguće je ako su ravnomjerno uključeni i žene i muškarci.

Nadam se, drage čitateljke i čitaoci/čitateljice i čitatelji, da ovim savjetima možemo pomoći u vašem važnom poslu pružanja pomoći izbjeglicama.

Annette Widmann-Mauz

Annette Widmann-Mauz
državna ministarka/ministrica u kancelariji/uredu Savezne kancelarke i povjerenica Savezne vlade
za migraciju, izbjeglice i integraciju

Sadržaj

1. Migracija, izbjeglištvo i nasilje 4

Nasilje kao uzrok izbjeglištva | Nasilje tokom/tijekom izbjeglištva

Nasilje u smještaju za izbjeglice | Nasilje poslije izbjeglištva

2. Vrste nasilja 8

Direktno/izravno nasilje | Strukturno nasilje | Institucionalno nasilje

3. Nasilje nad ženama i djecom 12

(T)Ko su počinioci/počinitelji? | Uzroci nasilja nad ženama i djecom

Primjeri nasilja nad ženama i djecom | Posljedice nasilja nad ženama i djecom

4. Spas od nasilja 26

Pravna zaštita za žrtve nasilja u Njemačkoj | Zajedno bez nasilja

Rječnik termina 32

Odabrane kontakt adrese 36

1. Migracija, izbjeglištvo i nasilje

NASILJE KAO UZROK IZBJEGLIŠTVA

Jedan od razloga izbjeglištva žena jeste nasilje. To je povezano sa činjenicom da žene širom svijeta nemaju još uvijek ista prava kao muškarci. Istina, do 2014. godine 143 zemlje su u svoje ustave unijele odredbu o ravnopravnosti (s)polova. Međutim, tradicionalni kulturni i religijski stavovi širom svijeta pridaju ženama manju vrijednost nego muškarcima.

Pravni status:

1949. godine osnovana je Komisija za zaštitu prava žena (CSW), koja je trebala da poboljša politički, ekonomski i socijalni *pravni status* žene. Godine 1979. postignut je Dogovor o uklanjanju svakog oblika diskriminacije žena (Convention On The Elimination Of All Forms Of Discrimination Against Women – CEDAW). Ovaj dogovor ratifikovalo je 2015. godine 189 država. I Njemačka ga je potpisala i ratifikovala. **Rodno zasnovano nasilje postalo je na taj način kažnjivo i zbog tog djela može se voditi sudski postupak.** To se odnosi, na primjer, na seksualno nasilje i nasilje u kući.

Za održavanje muške dominacije nad ženama primjenjuje se i seksualno nasilje i nasilje u kući. Navodimo sljedeće primjere:

- sakaćenje ženskih genitalija, koje se, i pored zvanične zabrane, još uvijek obavlja;
- nejednak odnos moći između žena i muškaraca, nešto kao *odnosi zavisnosti/ovisnosti**, žene se smatraju „robom“, a seksualne radnje „novcem“. Česta posljedica je brak iz prinude, ali i prostitucija zbog prinude ili siromaštva, kao i trgovina ljudima;
- *zloupotreba* žena i djece od strane osoba iz državnih službi (policija, vojska ili drugi državni službenici) u zemlji porijekla/podrijetla, npr. kod hapšenja ili saslušanja;
- seksualno nasilje iz političkih razloga: određene etničke grupe treba masovnim silovanjem savladati ili iskorijeniti. U tom slučaju govori se o „*etničkom čišćenju*“, seksualno nasilje se u tom slučaju koristi kao oružje za ponižavanje ili raspuštanje zajednica. Žene se drže u logorima za silovanje (rape camps);
- zanemarivanje ili, u ekstremnom slučaju, i ubijanje djece koja su rođena poslije silovanja tokom rata. Djeca koja prežive, u zajednicama odakle dolaze njihove majke nemaju skoro nikakvu sigurnost niti zaštitu putem zakona. Isti slučaj je i sa djecom koja su izgubila roditelje u ratu (ratna siročad), koja ponekad moraju da rade za vojsku ili da se bore kao tzv. djeca vojnici.

* Termini koji se nalaze u rječniku termina, istaknuti su u tekstu kurzivom.

Pored razloga kao što je nasilje nad ženama i djecom, postoje i drugi razlozi za izbjeglištvo, npr. rat i *protjerivanje*. Samo izbjeglištvo može, svakako, biti opasno i za žene i za djecu. Tokom izbjeglištva često su i izloženi nasilju.

NASILJE TOKOM/TIJEKOM IZBJEGLIŠTVA

Tokom/Tijekom izbjeglištva žene su u posebnoj opasnosti da dožive nasilje. Pirati, razbojnici, snage bezbjednosti/sigurnosti, krijumčari ili čak i druge *izbjeglice* mogli bi ih npr. seksualno uznemiravati ili silovati. Pripadnici granične službe zadržavaju npr. žene i djecu i siluju ih tokom dužeg vremenskog perioda. Pirati zatvaraju žene i iznuđuju seks od njih. Tek tada smiju da nastave putovanje. Krijumčari pomažu ženama i djeci da pređu granicu. Za te usluge traže seks ili novac/vrijedne stvari.

Povišen *rizik* da iskuse seksualno i drugo nasilje tokom izbjeglištva imaju sljedeće kategorije:

- žene koje putuju same sa djecom ili bez djece
- trudnice ili dojilje
- djevojčice mlađe dobi i djeca bez pratnje
- djeca koja su rano stupila u brak – neka i sa bebama
- invalidni i stariji ljudi
- osobe koje ne mogu da *komuniciraju*.

Na svom putu izbjeglice često borave u dužem/duljem periodu u logorima. Ovi logori često su jedino pribježište tokom/ tijekom putovanja. U njima postoji velika opasnost da dožive nasilje. Izbjeglice u takvim logorima zavise od/ovise o organizacijama koje bi trebalo da snabijevaju/ opskrbljuju stanovnike logora i da im obezbijede sigurnost. Time izbjeglice gube kontrolu nad svojim životom. To može, npr. kod muškaraca izbjeglica, dovesti do krize, u kojoj vide da je dovedena u opasnost slika o njima i njihov položaj u društvu. Ponekad na to reaguju nasiljem.

Mogu postojati uzroci i razlozi za nasilno djelovanje. Ali, oni ne mogu biti isprika niti opravdanje za nasilje muškaraca nad ženama ili djecom.

NASILJE U SMJEŠTAJU ZA IZBJEGLICE

U objektima za smještaj izbjeglica u Njemačkoj stalno se izvještava o povećanom broju djela nasilja nad ženama. Više od dvije trećine izbjeglica su muškarci, a većina njih mlađa je od 30 godina. Nedo-staju *prostorije za zaštitu žena* ili *ustanove za smještaj isključivo žena*.

Pravo na boravak i azil otežava ženama izbjeglicama odnos prema nasilju. Međutim, nadležni organi za strance mogu da zaštite žene. Npr. u slučaju nasilja mogu da naprave izuzetak od *obaveze reziden-tnosti* i da ponude stanove ili smještaj u drugim gradovima ili regionima.

Za pravnu zaštitu u smještajima postoje npr. sljedeće mogućnosti:

- kratkoročno policijsko udaljavanje počilaca/počinitelja nasilja iz naselja
- dugoročne mjere prema *Zakonu o zaštiti od nasilja*
- zabrana pristupa.

Međutim, ovje mjere često pomognu samo kratko. Nasilje nad ženama i djecom u objektima za smještaj izbjeglica vrše i druge izbjeglice u objektu ili partneri. Među partnerima često postoje bliski odnosi zavisnosti/ovisnosti. Međutim, *tražioci/tražitelji azila* i *osobe sa tolerisanim boravkom* žive prilično izolovano u objektima za smještaj. Jako teško dobijaju podršku/potporu ili pravnu pomoć u okruženju svoga boravišta. Mnogi se ne usuđuju da potraže pravnu pomoć. Neki se čak plaše da će izgubiti dozvolu

boravka u Njemačkoj. Kada žene podnesu zahtjev za azil, moraju navesti razlog izbjeglištva. Mnogi se stide da pomenu seksualno nasilje. Na taj način njihov zahtjev zavisi/ovisi o opstanku njihovog braka.

Korištenje pravnih mogućnosti ne utiče/utječe na postupak po zahtjevu za azil.

NASILJE POSLIJE IZBJEGLIŠTVA

Žene i djeca izbjeglice mogu biti izloženi nasilju ne samo u objektima za smještaj. Nasilje se dešava i u društvu *zemlje domaćina*.

Naučnica/Znanstvenica Suzane Johanson (Susanne Johanson) utvrdila je 2015. godine u svom ispitivanju da više od tri četvrtine žena izbjeglica u Njemačkoj navodi iskustvo sa *psihičkim nasiljem*. Polovina tih žena doživjela je fizičko/tjelesno, a četvrtina seksualno nasilje. I anketa među ženama izbjeglicama, provedena od strane organizacije Amnesty International, pokazala je da pored iskustva sa nasiljem tokom izbjeglištva, žene su navele i stalan strah od nasilja u Njemačkoj.

Počinioci/počinitelji su bili partneri, nepoznate osobe, druge osobe smještene u objektima ili čak i osoblje u objektima za smještaj izbjeglica. Razni oblici nasilja desili su se na otvorenom prostoru, zatim u domovima za stanovanje ili u sopstvenom stanu.

Neki ljudi se plaše da sami napuste izbjeglički smještaj. Razlog za to je strah od:

- uvreda i verbalnog zlostavljanja od strane domaćeg stanovništva na ulici,
- fizičkih napada i rasističkog nasilja,
- diskriminacije i neravnopravnog tretmana u školi, tokom/tijekom obrazovanja ili na radnom mjestu.

Osim toga, u Njemačkoj je od 2015. do 2017. godine bilo preko 2200 napada na objekte za smještaj azilanata (npr. podmetanje požara).

Pored rodno zasnovanog nasilja, u životu izbjeglica veoma je prisutno i rasističko nasilje. Ovo važi, naročito/osobito, za tinejdžere.

2. Vrste nasilja

Nasilje se javlja u najrazličitijim situacijama i raznovrsnim okvirima. Načelno se razlikuju tri vrste nasilja:

- direktno/izravno nasilje
- strukturno nasilje
- institucionalno nasilje.

Svaka žena i svako dijete imaju ista prava kao muškarci. Postoji i pravo na pomoć i zaštitu od potčinjavanja.

DIREKTNO/IZRAVNO NASILJE

Direktno/izravno nasilje kreće od neke osobe i usmjereno je na druge osobe ili stvari.

Primjer djeteta:

Prema sopstvenoj izjavi, otac više od svega voli svoju kćerku od dvanaest godina. On joj objašnjava da se zbog toga rado mazi s njom. Želi da je dira po cijelom tijelu i kaže joj: „U našoj porodici/obitelji ovo je običaj, i zato moraš biti mirna i ne smiješ nikome pričati o ovome.“ Otac vrši pritisak na nju, tako što joj objašnjava: „Ono što mi radimo, potpuno je normalno, to svi rade. Tvoja majka ne želi više spavati sa mnom, zbog toga ti moraš to da radiš.“ Prijeti joj da će on otići u zatvor ako ona bude pričala nekome o ovom. To je seksualna zloupotreba.

Ali, granice odnosa prema djetetu prelaze se i mnogo ranije, npr. u svakodnevnim situacijama: d(j)eda dolazi nedjeljom u posjet(u) i želi da ga unuka poljubi. Međutim, djevojčica to ne želi, ali njena volja se ne uvažava.

Dijete može biti bolje zaštićeno

- ako nauči da kaže „ne“ i
- ako nauči svoju rodbinu da poštuje ove granice.

Seksualno zlostavljanje u porodici/obitelji veoma je komplikovana tema. Ako postoje indicije za tako nešto, potrebno je odmah kontaktirati *Službu za stručno savjetovanje (Fachberatungsstelle)*. Savjetnici u ovim službama podliježu *obavezi čuvanja profesionalne tajne*, ne smiju, dakle, pričati ništa drugima. Oni mogu dati i preporuke o tome šta dalje da se učini i kako da se žrtve zaštite.

Primjer odrasle žene:

Muž godinama ubjeđuje svoju ženu da ona mora imati seks s njim, kad god on to želi. On je, takođe, primorava da spava s njim i protiv njene volje. Mora ga seksualno zadovoljavati. Pri tome se on ne obazire na duševne, ali i fizičke povrede koje joj nanosi. Žene se često pokoravaju zbog straha da će dobiti batine, i zato što misle da je muž u pravu. To podstiče mnoge partnere da kažu da je žena sama kriva ako je on nasilan. „Ako se ne braniš i radiš što ti kažem, bolje je za tebe“, kaže on. On smatra da ima pravo spavati sa svojom ženom čak i ako ona to ne želi. Međutim, to nije tačno i takvo ponašanje je kažnjivo u Njemačkoj.

Takav oblik direktnog/izravnog nasilja čini se nedvosmislenim. Ipak, žena je često usamljena u tom osjećaju, jer porodica/obitelj i rodbina

- često ne vjeruju da bi muž mogao činiti žrtvi takva djela;
- smatraju da je to pravo muža. Naravno da žena mora pristati na (s)polni odnos;
- savjetuju da ne razmišlja puno o tome, nego da izdrži. Konačno, druge mogućnosti ne postoje.

STRUKTURNO NASILJE

Strukturno nasilje podstiče se/potiče se nejednakim odnosom moći. Imati veću moć nad drugim ljudima, najprije znači samo moći djelovati na ponašanje drugih ljudi, tako da to ponašanje odgovara, manje ili više, sopstvenim željama. To na prvu nije ništa loše i spada u svaki međuljudski odnos. Sasvim drugačije je u odnosu između roditelja i djece, ali i u svakoj drugoj konstelaciji. Važno je da drugi ljudi ne budu ograničeni u pravu da sami donose odluke.

Primjer:

Kada muž zarađuje novac za porodicu/obitelj, onda on često ima i kontrolu nad finansijama.

Posjedovanje novca često ima veoma veliki značaj. Naime, iz toga nastaje zavisnost/ovisnost. Ako se izgubi novac i druge stvari, javlja se osjećaj nesigurnosti i ugroženosti. Onaj (t)ko ima moć, može iz tog razloga drugima pružiti ili ponovo oduzeti tu sigurnost. Ti drugi tada mogu izgubiti članove porodice/obitelji ili prijatelje. Zbog toga moć (strukturno nasilje) ima veliki uticaj/utjecaj na žene i djecu u takvim strukturama koje određuje moć.

Strukturno nasilje podstiče se, dakle, nedostatkom izjednačenosti moći u društvu. Drugi članovi društva često nemaju nikakva prava ili se ne mogu braniti. Oni ne smiju da odlučuju o tome šta je za njih lično/osobno nešto dobro i važno (npr. gdje bi željeli da žive).

Moć nije uvijek negativna.

Onaj (t)ko posjeduje moć nad nekom drugom osobom, morao bi biti svjestan značaja moći i postupati odgovorno s njom. Roditelji imaju moć nad svojom djecom.

Djeca su zavisna/ovisna o svojim roditeljima. Roditelji bi trebalo da koriste ovu moć tako što će pomoći svojoj djeci i podržati ih. To vrijedi i za korištenje novca za životne potrebe, koji treba koristiti bez zloupotrebe moći.

INSTITUCIONALNO NASILJE

Institucionalno nasilje je oblik nasilja koje jača odnos moći putem stvorenih ili postojećih struktura. Ono sprečava, pored ostalog, ljude da rade na onom što je za njih same bitno (npr. na poslu, u školi ili domovima u kojima je određeno vrijeme uzimanja obroka ili su ljudi zavisni od staratelja/ovisni o skrbnicima).

Generalno, institucionalno nasilje bi trebalo pomoći da se održi red. Stanovništvo neke države doživljava da je pravilima osiguran jednak tretman za sve. Cilj je miroljubiv i harmoničan suživot. Međutim, ovu situaciju ne smije niko pogrešno da iskoristi, kao npr. policija, pomoćnici ili čak sopstvena porodica/obitelj.

Različite vrste nasilje često su međusobno povezane i postoje paralelno. Često postoji više vrsta nasilja istovremeno/istodobno.

Nasilje se javlja u različitim kulturama. Nasilje postoji i između različitih kultura. Ono se podstiče u takozvanim patrijarhalnim strukturama društva. U njima muškarci, često, imaju više moći, a žene istovremeno imaju manje prava. One mogu manje da učestvuju/sudjeluju u društvenom životu (npr. da dobiju obrazovanje, da rade).

Ali i društvena nejednakost u cijelom svijetu (nepravedna raspodjela blagostanja, siromaštva, odnos između bogatih i siromašnih zemalja) može pospješiti nasilje.

3. Nasilje nad ženama i djecom

Svjetska zdravstvena organizacija WHO navodi nasilje nad ženama kao jedan od najvećih rizika za zdravlje žena u svijetu. Ujedinjene nacije kažu da je nasilje nad ženama svaka radnja koja ženi nanosi ili prijeti da nanese fizičko, seksualno ili psihičko oštećenje. U te radnje spada i *prinuda i oduzimanje slobode* u javnosti ili u privatnom životu. U skladu s tim, nasilje nad ženama ima, pored ostalog, i sljedeće oblike:

Fizičko, seksualno i psihičko nasilje u porodici/obitelji:

- Nasilje u braku i izvan braka (npr. batine, seksualno zlostavljanje, silovanje, *ponižavanje*, prijetnje).
- Seksualna zloupotreba djece u kući.
- Nasilje povezano sa mirazom.
- Svaka tradicionalna praksa koja je štetna za ženu (npr. sakaćenje genitalija).
- Nasilje koje ima za cilj *iskorištavanje*.

Fizičko, seksualno i psihičko nasilje u zajednici:

- Zastrašivanje, seksualno uznemiravanje, seksualno zlostavljanje i silovanje na radnom mjestu, u *obrazovnim ustanovama* i na drugim mjestima.
- *Trgovina ženama i prisilna prostitucija*.

Fizičko, seksualno i psihičko nasilje koje vrši država ili ga samo toleriše.

Pravni status:

Nasilje – fizičko i psihičko („tjelesna povreda“) – u Njemačkoj je kažnjivo!

(T)KO SU POČINIOCI/ POČINITELJI?

U 90 procenata slučajeva počinioci/počinitelji su muškarci i dolaze, uglavnom, iz bliskog okruženja žrtve. Dolaze iz svih društvenih slojeva. To može biti muž, otac, djed, nastavnik, prijatelj porodice/obitelji, trener, ujak/stric, brat, sveštenik/svećenik, terapeut i mnogi drugi. U slučaju zloupotrebe moći ili seksualnog zlostavljanja, situacija žrtve, uglavnom žene ili djeteta, iskorištena je na poseban način.

Prema WHO (Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji), žene u određenim društvima doživljavaju naročito često zlostavljanje od strane *intimnog partnera*. U tim društvima dijelom ne postoji jednakost između muškaraca i žena. Uloge muškarca i žene ponekad su čvrsto definisane, a kulturne

norme određuju pravo muškarca na (s)polni odnos. Osjećanja žene ostaju zanemarena. Ova djela često se samo blago kažnjavaju ili se čak vrednuju pozitivno.

Žrtve često traže objašnjenja koja mogu da oslobode počinioca/počinitelja. To dovodi do toga da se nasilna radnja oprosti, a time se počinitelj/počinitelj motiviše na ponavljanje djela. On se u svojim očima vidi potvrđenim, što onda posljedično znači: „Moje djelo nema posljedice.“ – „Ništa mi se nije dogodilo!“ – „Svi me se plaše i uvažavaju!“

UZROCI NASILJA NAD ŽENAMA I DJECOM

Strukturna nejednakost muškaraca i žena podstiče nasilje nad ženama. Ona se ojačava i putem

– **patrijarhalnih struktura.**

Ove strukture poznaju određenu sliku muškarca i žene. Muževnost često znači moć, jačinu i dominaciju, a ženstvenost *trpeljivost, pasivnost* i inferiornost;

– **jakog muškog očekivanja od drugih i istovremene/istodobne predstave o nadmoći.**

Pri tome se često dešava zlostavljanje, jer muškarac smatra da on ima pravo na to. On smije da raspolaže svojom ženom, ali i njenim tijelom i svime što ona radi, s kim priča, kako se oblači, gdje boravi.

– **povećanje samostalnosti žene (u svakodnevnom životu i poslu):**

Neki muževi vide kao prijetnju ako njihove žene postanu finansijski i socijalno nezavisne od njih/neovisne o njima.

– **bespomoćnost muškarca (kao u postupku dobijanja azila, kada ne zna jezik, kada je nezaposlen)**

To može dovesti do frustracija, koje mogu preći u agresiju protiv sopstvene porodice/obitelji. Za muškarca to može, kratkoročno, biti emocionalno praznjenje. Nakon toga slijedi kajanje. Dok to sve opet ne krene u krug.

– **prijetnja odvajanjem:** Žene koje žele da se odvoje od svoga muža/partnera, izložene su neuporedivo većem riziku. Muškarac to ne podnosi, jer smatra da je žena njegov posjed.

Neki muškarci misle da će ih tek vršenje nasilja i kontrole, dominacije, konkurencije i psihičkog nasilja učiniti „pravim“ muškarcem. To je često u suprotnosti sa ženskim zahtjevom za istim pravima u društvu.

Ravnopravnost je pravilo u Njemačkoj.

Žene i muškarci često su u dugom periodu navikli na svoje uloge. Neki zbog toga smatraju nasilje skoro i normalnim. Ove uvežbane uloge moraju se dugo-ročno mijenjati. To može ponekad da traje veoma dugo, ali je veoma važno, da bi nasilje definitivno moglo da prestane.

PRIMJERI NASILJA NAD ŽENAMA I DJECOM

Rodno zasnovano nasilje javlja se, uglavnom, u privatnom okruženju, među intimnim partnerima (nasilje u kući) i kao seksualno nasilje.

NASILJE U KUĆI

Ne postoji precizna definicija *nasilja u kući*. Uglavnom se time misli na nasilje koje jedan od partnera u vezi ili bivši partner koristi protiv partnerke/partnerice ili bivše partnerke/partnerice. Radi se, dakle, o nasilju među odraslima u porodici/obitelji ili o nasilju među partnerima. 90 procenata počinilaca/počinitelja su muškarci, a žrtve su žene. Nasiljem su, često, istovremeno pogođena i djeca.

Nasilje u kući ima za cilj preuzimanje kontrole i *korištenje moći*. Karakteristika ove vrste nasilja: događa se, prvenstveno, u privatnom okruženju. Privatno okruženje, privatna sfera štiti i počinioce/počinitelje. Žene i djeca često ne žele ili ne mogu da govore o djelima nasilja. Plaše se nasilja muža/oca. Mnogi se plaše da će policija razdvojiti porodicu/obitelj, ako ispričaju nešto o nasilju kod kuće, i zbog toga čute/šute. Zarobljeni su u veoma stresnoj situaciji.

Primjeri nasilja u kući:

– Fizičko nasilje

Primjeri ovog nasilja: čupanje za kosu, šamari, udarci pesnicom, štipanje, udaranje, gušenje, vezivanje i napadi raznim predmetima (uključujući i oružje);

– Psihičko nasilje

Primjeri ovog nasilja: ismijavanje partnerke/partnerice pred drugim ljudima, stalno kritikovanje/kritiziranje zbog sitnica, ponižavanje, pogrešno okrivljivanje, zastrašivanje, prijetnje upućene djeci ili da će otići sa djecom, do prijetnji smrću;

– Seksualno nasilje

Primjeri ovog nasilja: primoravanje na seksualne radnje, silovanje ili i prisilna prostitucija;

– Socijalno nasilje

Ovaj vid nasilja manifestuje se kao kontrola kontakata sa drugim ljudima i zabrana kontakata, ali i kao zatvaranje u kuću. Ponekad počinilac/počinitelj u potpunosti izoluje žrtvu od porodice/obitelji i prijatelja;

– Finansijsko nasilje

Cilj ove vrste nasilja jeste stvaranje finansijske zavisnosti/ovisnosti. Počinilac/počinitelj zabranjuje žrtvi da radi ili je primorava da radi za njega. Tako on ima isključivu kontrolu nad novcem.

SEKSUALNO NASILJE

Seksualno nasilje može da bude dio nasilja u kući, ali ono na kraju ode mnogo dalje.

Ono počinje već izjavama koje potcjenjuju žene. Često postoje nepristojni pogledi ili uznemiravanje riječima. Oblici ove vrste nasilja kreću se od seksualnih *povreda granice*, preko seksualnog uznemiravanja do silovanja i seksualnog zlostavljanja. Granice između pojedinih vrsta nasilja nisu često jasne i prelaze iz jedne u drugu.

Ova vrsta nasilja koristi seksualnost kao oružje. Seksualno nasilje demonstrira sopstvenu moć i istovremeno potčinjava žrtvu. Mogu se uočiti različite vrste seksualnog nasilja. Ono može da se dešava među odraslima. Ponekad odrasli i tinejdžeri vrše seksualno nasilje nad djecom ili djeca vrše nasilje na drugom djecom. Žrtve bivaju

- **silovane:** počilac/počinitelj prodire na različite načine u žrtvu penisom, predmetima, ponekad to rade druge osobe ili životinje;
- **prisiljene na seksualne radnje:** počilac/počinitelj prisiljava žrtvu da na različite načine seksualno zadovoljava samu sebe, njega ili neku drugu osobu;
- **seksualno zlostavljane:** počilac/počinitelj dodiruje, protiv volje žrtve, njene grudi ili guzu.

Opisana djela su zloupotreba moći, počilac/počinitelj to radi svjesno i ne slučajno. On želi da zadovolji sebe ili da ponizi žrtvu. Ova djela su kažnjiva (krivičnopravno relevantna).

Međutim, kršenje seksualnih granica nije kažnjivo (nema konkretnih *krivičnih/kaznenih djela*), ali se može prijaviti.

**Ako ste žrtva jedne od navedenih vrsta nasilja, nemate razloga za grižnju savjesti ili čak samoprije-
kor! Ne postoji vaša krivica/kriv-
nja, čak ni djelimična. Isto tako,
niste nikako odgovorni za nasilje
koje se vama nanosi. Ne morate
da razumijete ponašanje poči-
nioca/počinitelja ili da ga čak
opravdavate. (Primjer: „Bila je
greška što sam otišla tamo. Rekla
sam nešto pogrešno. Možda je
suknja bila prekratka“).**

KRŠENJE SEKSUALNIH GRANICA

Kršenje seksualnih granica ponekad je nenamjerno, često se dešava iz neznanja i nedostatka osjećaja.

Često je kršenje seksualnih granica početak kažnjivih seksualnih radnji. **Iskustvo pokazuje da se žrtve, često, ne mogu braniti. One napad često doživljavaju kao šok i plaše se. Zbog toga veoma mnogo žena žrtava nasilja ne može da se odbrani u takvoj situaciji. I pored toga, one ne snose nikakvu krivicu/krivnju za ono što im se desilo.**

Kažite ili pokažite jasno i nedvosmisleno: „Stop. Ovdje je granica“.

SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE

Seksualno uznemiravanje ima za cilj da se druga osoba (kod činjenja djela od značaja je (s)pol te osobe) uvrijedi i omalovaži. Hvatanje za zadnjicu ili grudi može npr. da bude vid seksualnog uznemiravanja.

I ovdje je važno: osobi nasuprot sebe dajte riječima ili gestovima jasno doznaja da treba prekinuti napadno ponašanje.

To može da spriječi nasilje. Ali, to ne uspijeva uvijek. Onda se može potražiti pomoć – jer: neki počinioци/počinitelji prekoračuju granice s namjerom!

SEKSUALNO ZLOSTAVLJANJE

Poseban oblik seksualnog nasilja jeste takozvano seksualno zlostavljanje. To je svaka seksualna radnja odraslih osoba nad djevojčicama i dječacima mlađim od 14 godina. Pri tome je svejedno da li su ove djevojčice i dječaci to, prividno, uradili dobrovoljno (pristali na to) ili to nisu željeli.

Postoji još jedna vrsta seksualnog nasilja. Neka djeca (ali i odrasli) su fizički, mentalno, duševno ili zbog govorne sposobnosti manje jaki od počinioца/počinitelja. Oni ne mogu svjesno pristati na seksualnu radnju. Počinilac/počinitelj iskorištava, dakle, svoju poziciju moći.

Ima počinilaca/počinitelja koji različitim strategijama (često preko interneta u „Chatrooms“) uspostavljaju kontakt sa djecom i tinejdžerima, kako bi pripremili teren za seksualno nasilje. Pri tome se najprije signalizira zainteresovanost, zatim se gradi odnos. Počinitelj/počinitelj saznaje različite stvari o svom sagovorniku i može da ih iskoristi kao sredstvo pritiska („reći ću tvojim roditeljima, ako mi ne pošalješ svoje gole fotografije.“). Priprema za seksualno nasilje naziva se „Grooming“.

Primjer:

Djevojčica od četiri godine. Svi počinioци/počinitelji u ovom slučaju bili su partneri i prijatelji njene majke. Jedan je svjesno odabrao njenu majku. Ona je u jednom oglasu tražila partnera, i on je primijetio da majka ima malu kćerku. Ovaj partner želio je seks sa djecom i veoma brzo je ostvario pristup maloј kćerki, jer svi su živjeli zajedno, u istom domaćinstvu. Majka nije učinila ništa protiv nasilnog ponašanja. Plašila se da će biti ostavljena.

Počinilac/Počinitelj nastupa strateški i koristi društvene strukture, specijalne vrijednosti i norme. U to spada tabu da se ne priča o seksualnosti, koji često vodi ka tome da djeca i omladina – žrtve čute/šute o tome. Dodatni faktor je autoritativno vaspitanje/odgoj: djeca su naviknuta da se ne suprotstavljaju odraslima i da čine ono što im odrasli kažu, ne mogu dovoljno dobro da postavе granice i da se brane.

Zlostavljanje djece može da izazove sljedeće oblike psihičkog pritiska:

– Stid:

Djeca često smatraju da su oni, kao žrtve, krivi za nasilje. Oni se stide toga što im se dogodilo. Taj osjećaj često je jači od bijesa prema počinioцу/počinitelju.

– Pogrešan osjećaj odgovornosti:

Djeca misle da su radili nešto pogrešno ili da će snositi krivicu za raspad porodice/obitelji. To je za većinu djece žrtava nerješiv problem.

– Strah od ljutnje:

Djeca postaju žrtve seksualnog nasilja i u školi ili u drugim ustanovama. Ali, oni nakon toga ne žele ljutnju u porodici/obitelji, od strane nastavnika ili prijatelja.

– Osuda:

Djeca se plaše da će drugi ljudi potpuno drugačije procijeniti njihov doživljaj i da su njihova lična osjećanja pogrešna. Često ne znaju svoja prava i ne znaju da odrasli rade pogrešno i da mogu biti kažnjeni zbog toga.

– Obaveza čuvanja tajne koju nameće počinilac/počinitelj:

Djeca imaju problem da razlikuju „dobre“ i „loše“ tajne. Ponekad žele da odaju neku tajnu čak i kada počinilac/počinitelj vrši pritisak.

Primjer:

Otac zlostavlja u dužem/duljem periodu svoju dvanaestogodišnju kćerku. Djevojčica ima bolove i osjećaj da otac radi nešto pogrešno. Otac joj objašnjava da je ona ljepša od svoje majke i da on, kao otac, ima obavezu da joj pokaže šta je seksualnost. Ona osjeća krivicu prema majci i primjećuje da joj majka okreće leđa. Smatra, takođe, da je ona odgovorna što je otac zbog njenog izgleda poželio da spava s njom.

Djevojčica nije dobila pomoć/potporu u svojoj porodici/obitelji. Ali, imala je povjerenje u majku svoje školske drugarice. Njoj je ispričala šta doživljava kod kuće. Tako je dobila pomoć/potporu u oslobađanju od zlostavljanja.

Kada okruženje ozbiljno shvata djecu, djeca nauče da mogu vjerovati svojim osjećanjima. Na taj način će se prije ohrabriti da razgovaraju sa osobom od povjerenja.

SEKSUALNO NASILJE PUTEM ODGLUMLJENE NJEŽNOSTI

Seksualno nasilje nije uvijek „nasilno“, sa nanošenjem bolova (na primjer udarcima). U mnogo slučajeva seksualno nasilje se iskazuje i radnjama koje se predstavljaju kao nježnosti, npr. nježno milovanje. Takvo postupanje povezano je sa dominacijom i prisilom. Ovaj oblik nasilja za žrtvu znači tešku, dvosmisleni situaciju: muž ili otac, d(j)eda ili prijatelj porodice/obitelji sugerise da želi učiniti nešto nježno, ali pri tome prekoračuje tjelesne i psihičke granice i pokazuje moć. Žrtva to smatra bolnim i odvratnim. Objašnjenima, kao „tako si seksi, ili kada se samo ne bi oblačila tako izazovno... Tvoja majka jednostavno nije tako super kao ti“... ili „Vidim kako tvoje tijelo reaguje, i ti to želiš...“, počinilac/počinitelj želi pružiti žrtvi osjećaj da oboje žele isto. On ubjeđuje dijete da je samo krivo što je moralo doći do nasilnih seksualnih radnji. I žene, dijelom, doživljavaju ovo pomjeranje odgovornosti za djelo na sličan način.

I prilikom seksualnog nasilja, žrtve ponekad dožive fizičko zadovoljstvo, sve do orgazma. To je za njih posebno loše. Ali, tijelo pri tome reaguje samo na seksualnu stimulaciju. Nije potrebno da se dijete poslije stidi zbog toga!

Pravni status:

Seksualne radnje nad djecom ili sa djecom mlađom od 14 godina uvijek su kažnjive.

§ 176 Krivičnog/Kaznenog zakonika je nedvosmislen: seksualnim zlostavljanjem smatra se ako dijete mora da vrši seksualne radnje nad nekim počiniocem/počiniteljem, počiniteljkom/počiniteljicom ili nad drugima. Dalja važna varijanta ovog djela jeste pokazivanje pornografije djeci, kako bi se na taj način djelovalo na njih.

Krivično/Kazneno pravo štiti tinejdžere uzrasta do 18 godina od seksualnih pokušaja osoba prema kojima imaju tzv. *odnos zaštite*. To su roditelji (odnosi se i na očuha/maćehu), nastavnike, instruktore, socijalne radnike ili druge saradnike u ustanovama za pomoć u vaspitanju/odgoju. U tom uzrastu se ispituje koliki pritisak ili prisila se vrši na tinejdžere i na taj način iskorištava zavisnost žrtava.

Postoje kazne i za tinejdžere (uzrasta od 14 do 18 godina) i starije tinejdžere (uzrasta 18 do 21 godine), ako iskoriste težak položaj neke djevojčice/dječaka ili daju novac za seksualne radnje.

POSljedICE NASILJA NAD ŽENAMA I DJECOM

LIČNE/OSOBNE POSljedICE

Svaka osoba različito reaguje/reagira na nasilje. Ali iskustva rodno zasnovanog nasilja za žrtve uvijek znači masivnu povredu njihovog *integriteta*. To može dovesti do trajne psihičke *traume*.

Mnoge žene i djeca žrtve seksualnog nasilja imaju doživotan osjećaj krivice/krivnje i veoma pate zbog toga. Ono što se dogodilo, oni žele da kategorišu, razumiju i vrte kontrolu nad sobom i svojim životom. Pokušaj da razumiju taj događaj, u pravilu stvara osjećaj krivice/krivnje. Sopstveno ponašanje dovodi se u vezu sa nasilnim djelom.

Primjer:

„Samo da nisam bila na tom mjestu ili da sam pristala da spavam s njim. Konačno, trebalo je da prihvatim da je on muškarac i da ima pravo da spava sa mnom.“

Žene žrtve nasilja su poslije takvog djela u nekoj vrsti šoka, ponekad danima ne osjećaju više same sebe niti svoju okolinu. Osjećaju se strano u poznatom okruženju i imaju osjećaj da ne postoji ništa više od onoga u šta su do tada vjerovala. Ovo stanje osjeća se kao dezorijentacija.

Ponašanje žrtve poslije djela je individualno potpuno različito, ne postoji „tipičan“ obrazac. U moguće *načine reagovanja* odn. *posljedice* spadaju:

– **Podizanje optužnice:**

Neke žene razmišljaju da poslije takvog djela odu u policiju.

– **Traženje kontakta:**

Druge žene žele da razgovaraju sa osobama s kojima se identifikuju, da potraže stručne službe ili da razgovaraju sa osobama od povjerenja.

– **Slom:**

Mnoge žrtve plaču satima, ne mogu da govore i potpuno jasno pokazuju svoje očajanje.

– **Kontrola:**

Druge žene pojavljuju se sa samokontrolom, fokusirane, oprezne i sa bistrim mislima. Za njih je potpuno jasno da su iskusile nasilje, da je počinilac/počinitelj pogriješio, a one se ipak pitaju šta su to one pogrešno učinile.

– **Traže opravdanje:**

Za neke, ono što se dogodilo nije bezuslovno/bezuvjetno nasilje. Pokušavaju da kategoriju nasilno djelo, da ga opravdaju i ocijene „normalnim“. Ove žene često ne mogu vjerovati svojim ličnim/osobnim osjećanjima, nisu naučile da prihvataju gađenje, strah, očajanje, mržnju, tugu, nemoć.

– **Poremećeno samopoštovanje:**

Dostojanstvo, normalno ophođenje prema seksualnosti i osjećaj za sopstveno tijelo mogu biti poremećeni u dužem periodu.

– **Samoprijekor:**

Mnoge žrtve reaguju sramom i gađenjem sebe samih ili stvaraju mučni samoprijekor i osjećaj krivice/krivnje.

– **Iritacija osjećanjima:**

Mnoge žrtve nasilja najdublje su iritirane svojim reakcijama tokom nasilnog djela.

Bliske osobe često pojačavaju ova osjećanja. Članovi porodice/obitelji, prijatelji i poznanici mogu reagovati sa otporom, često ne vjeruju ili ne razumiju ono što se dogodilo i krivicu/krivnju prebacuju na žrtvu.

Primjer:

Četvorogodišnja djevojčica rasla je u posebnom okruženju, u kojem je seksualno nasilje bilo „normalno“. Majka nije željela niti mogla da zaštiti dijete; nije mogla da moli za pomoć, jer nije znala da je njenoj kćerki bila potrebna pomoć. Izgubila je osjećaj za sopstveno tijelo, povjerenje u sebe i gadila se svoga tijela.

Na kraju se nije više kupala. Istovremeno je željela i novac: naučila je da ga može dobiti putem seksa, i nagovorila je svoje školske drugove na seksualne radnje. Ovo ponašanje je primjećeno i kategorisano kao seksualizovano ponašanje. To je bio razlog da se u ovo uključi stručnjak.

POSljedICE PO ZDRAVLJE

Često nije moguće nedvosmisleno povezati posljedice po zdravlje i iskustvo sa nasiljem. Neke psihičke ili *psihosomatske* tegobe javljaju se tek kasnije i tada ostaju duže/dulje.

Žene koje su još kao djeca iskusile nasilje i sada pate od dugotrajnih fizičkih posljedica, ne mogu odmah da pripišu tegobe mogućem iskustvu sa nasiljem.

Često se dešava i da povrede nastale tokom nasilne radnje, žrtve predstavljaju kao posljedicu „nesretnog slučaja“.

Sljedeći simptomi mogu biti posljedice nasilnih radnji:

– Fizička oštećenja:

Prelomi kostiju, oštećenja unutrašnjih/ unutaršnjih organa, oštećenja mozga kao posljedica udaraca u glavu, loše zarasli ožiljci po cijelom tijelu, opekotine, povrede kiselinom, nagrđivanje lica, slabiji vid i sluh, povrede na donjem dijelu trbuha nastale od stajanja nogom ili udarca ili od nasilnog prekida trudnoće.

– Povrede u intimnoj zoni:

Silovanje uzrokuje analne ili vaginalne povrede i krvarenje, upalu mokraćne bešike/mjehura, (s)polne bolesti, neplodnost i abortuse/pobačaje.

– Psihosomatske bolesti:

Čir na želucu, tromboza, srčani bolovi, stalna glavobolja, poremećaj cirkulacije i još mnogo toga.

– Mentalna odn. psihička oštećenja:

Stanja straha, poremećaj sna, nepovjerenje, *depresija*, osjećaj stida i krivice/krivnje, *posttraumatski stresni poremećaj*, fleš-bekovi, osjećaj nečistoće i *žigosanja*, poremećaj identiteta i pronalaženja granica, nizak osjećaj samopoštovanja, očajanje, samopovrjeđujuće ponašanje, trajni bolovi kod (s)polnog odnosa, jako seksualno ponašanje, poremećaj ishrane, prisile, zavisnost/ovisnost o drogama i lijekovima, samoubistvo/samoubojstvo ili pokušaj samoubistva/samoubojstva.

Žrtve ponekad ne dovode u vezu mentalne posljedice sa doživljajem nasilja.

Svoje tegobe ne vide kao posljedicu zlostavljanja, nego kao sopstvenu „manjkavost“. Ovo često dovodi do daljeg gubitka samopoštovanja.

PORODIČNE/OBITELJSKE I SOCIJALNE POSLJEDICE

Kao socijalna bića, ljudi zavise/ovise o svojim socijalnim mrežama, to su npr. porodica/obitelj, prijatelji ili kolege s posla. Ali direktna/izravna iskustva s nasiljem dešavaju se, uglavnom, u poznatom okruženju – počinioci/počinitelji su rijetko nepoznati ljudi – a time je direktno/izravno pogođeno socijalno okruženje. Mnogim ženama žrtvama teško je da govore o nasilnom aktu koji su pretrpjele. Plaše se prijekora („Kako si tamo uopšte/uopće i otišla“ ili „Sigurno si mu dala povoda?“); Nasuprot tome, mnogim članovima porodice/obitelji i prijateljima žrtava nasilja teško je da prihvate nasilje u svom okruženju.

Prateći rizici za žrtve nasilja u kući/seksualnog nasilja:

– Strah od izopštenja/izopćenja u socijalnom okruženju.

Opis iskustva sa nasiljem može dovesti do razdvajanja od partnera, usamljenosti, raskida sa porodicom/obitelji ili strah od (novih) intimnih odnosa i nasilnih djela.

– Jak osjećaj izolovanosti:

Kod dugotrajnog zlostavljanja počinje izraženi odvajanje od okruženja. Gubi se vjera u sopstvenu sigurnost. Posljedice su pojačano povlačenje i naročito promjene sistema/sustava vrijednosti.

– **Finansijska zavisnost/ovisnost najprije daje žrtvi utisak/dojam da nema izlaza.**

To dovodi do jakog osjećaja izolovanosti. Pored straha od nasilnog ponašanja počinioca/počinitelja, jak je i osjećaj da se ne može živjeti bez ičega.

– **Pasivnost:**

Gubitak samopouzdanja i samopoštovanja dovodi često do totalnog prilagođavanja počiniocu/počinitelju. Život se svodi na preživljavanje. Povezanost između počinioca/počinitelja i žrtve pri tome je toliko jaka da žrtva sebe sve više gleda očima počinioca/počinitelja.

– **Nema osjećaja odgovornosti prema djeci:**

Žrtve nerijetko obole od psihičkih poremećaja (posttraumatski stresni poremećaj, *granični poremećaj ličnosti, disocijativni poremećaj identiteta*), a kao posljedica javlja se zanemarivanje sopstvene djece.

– **Strah od promjena:**

U slučaju razdvajanja od nasilnika, može doći do promjene načina života i situacije sa poslom: npr. otkaz na poslu ili promjena radnog mjesta, problemi na radnom mjestu, nezaposlenost.

– **Siromaštvo:**

Kod razdvajanja od nasilnika, nemali broj žena osiromaši ili imaju povišen rizik od siromaštva. U to spada gubitak stana i beskućništvo. Žene i djeca koji poslije iskustva sa nasiljem ispadnu iz socijalne mreže, imaju ekstreman rizik od siromaštva.

Žrtve ne pate samo od socijalne *izolacije*. Mnoge žene odu u sigurnu kuću (Frauenhaus) i napuštaju ne samo svoje poznato okruženje, nego i svoju imovinu. Oni se često odriču *podnošenja prijave*, izdržavanja/uzdržavanja ili naknade štete.

Razlozi za to su sljedeći:

- strah od ponovnih nasilnih napada
- stid, jer žrtve u većini slučajeva razmišljaju da i one same snose (dio) krivice/krivnje i ne žele da nanesu sramotu svojoj porodici/obitelji
- saznanje da je put preko *pravosuđa* težak i ne uvijek uspješan
- iskustva u kojima muškarci često koriste „pravo“ da tuku svoju ženu i djecu da od žene zahtjevaju seksualne radnje.

POSLEDICE ZA VIŠE GENERACIJA

Ljudi koji su u djetinjstvu doživjeli nasilje, postaju kasnije i sami češće počinioci/počinitelji ili ostaju u „ulozi žrtve“.

Primjer:

Majka četvorogodišnje djevojčice iskusiła je i sama kao dijete seksualno nasilje od strane oca. Kao majka nije mogla da zaštiti ni sebe ni svoju kćerku. Naprotiv, naučila je da putem seksa uđe u vezu sa muškarcima. Njena kćerka to je preuzela već sa dvanaest godina. Socijalna radnica za pomoć porodicama/obiteljima pitala je zašto majka nije zaštitila svoju kćerku od nasrtaja svojih partnera. Majka je odgovorila: „Za mene je to bilo normalno – i ja sam to doživjela na isti način.“

POSljedICE ZA DJECU

Djeca koja dožive direktno/izravno ili indirektno/neizravno nasilje u kući, imaju sličnu psihičku *posljedičnu štetu* kao i same žrtve, i znatno češće su teško traumatizovana.

Posljedične pojave su:

– Smanjenje samopoštovanja:

Samooostvarenje je masivno ograničeno.

– Razočaranje:

Doživljaj slabosti i nemoći jednog od roditelja može pojačati i sopstvenu nemoć.

– Pogrešna procjena:

doživljaj slabosti i nemoći jednog od roditelja može dovesti i do toga da se djeca stave na stranu počinioca/počinitelja, jer se uz njega osjećaju sigurnije.

– Nesiguran uzor:

Djeca koja su doživjela nasilje u kući, postaju nerijetko i sami počinioci/počinitelji ili žrtve.

– Fizičko oštećenje:

U većini slučajeva djeca imaju, pored teških psihičkih posljedica, slično kao i majka, i fizičke povrede. Ponekad žele da pomognu majci. Najkasnije tada i oni postaju direktna/izravna žrtva nasilnih radnji.

– Teret čuvara tajne:

Djeca često moraju pohađanjem obavezne škole da održavaju kontakt sa spoljnim svijetom. U slučaju nasilja u kući, često su pod pritiskom. Plaše se da njihov otac ne ode u zatvor, jer oni nisu mogli da čute. Rečeno im je da će oni biti krivi ako se porodica/obitelj raspadne intervencijom policije. Prijeti im se da će biti smješteni u dom. To je u mnogo slučajeva jedan od razloga zašto djeca ne pričaju o događajima u kući. Osim toga, nastavnici u mnogim školama ne mogu adekvatno da se postave u slučaju pretpostavke da postoji nasilje.

– Teške traume:

Potpuno brisanje i potiskivanje doživljaja može dovesti do socijalne diskriminacije, ali i do samoubistva/samoubojstva.

– Okidači promjena:

Mnoga djeca napuštaju porodicu/obitelj i pokušavaju da krenu ispočetka.

Obratite se ljudima kojima vjerujete. Razgovarajte sa njima i sa stručnjacima u savjetovalištim o pomoći i zaštiti djece koja doživljavaju nasilje u kući.

4. Spas od nasilja

PRAVNA ZAŠTITA ZA ŽRTVE NASILJA U NJEMAČKOJ

Djeca, žene i muškarci u Njemačkoj su ravnopravni. Zbog toga mogućnost zaštite pripada svima ravnopravno.

Žrtve nasilja u Njemačkoj imaju različite mogućnosti zaštite. Svaki čovjek ima pravo na život bez nasilja.

Partnersko nasilje može da ima više lica: uvrede, ograničenja lične/osobne slobode, kontrola, agresija, prijetnje, batine, prisilni seks, proganjanja ili uznemiravanje.

POMOĆ U HITNOM SLUČAJU

Ako partner postane nasilan u nekom trenutku, možete nazvati **policiju** na broj **110** ili otići u policijsku stanicu. Policija je obavezna da odmah dođe kako bi zaštitila osobu. Policija može da udalji počinioca/počinitelja do 14 dana iz zajedničkog stana. Policija može počinioca/počinitelja smjestiti privremeno i u pritvor, kako bi provela mjeru udaljavanja iz stana. U slučaju da je učinjena kažnjiva radnja, policija mora da podnese krivičnu/kaznenu prijavu.

Žene žrtve nasilja mogu, osim toga, otići i u sigurnu kuću i tamo se privremeno smjestiti sa djecom. Važno je da neka doktorka/liječnica pregleda žrtvu i dokumentuje nalaze pregleda.

Svi ljudi su pred zakonom jednaki. Žene i djeca imaju ista prava kao i muškarci i smiju sami da donose odluke. Zakon i vjera su međusobno odvojeni.

MOGUĆNOSTI SAVJETOVANJA

Žene žrtve nasilja dobivaju pomoć, podršku/potporu i savjete o daljim mogućnostima zaštite u savjetovalištim, sigurnim kućama, kancelarijama/uredima za pomoć žrtvama ili hitnim pozivom u slučaju nasilja (vidi kontakt adrese). Stručna savjetovališta informišu o daljim koracima koje možete preduzeti/poduzeti, bez podnošenja *krivične/kaznene prijave*. Kaznena/krivična prijava može se podnijeti i kasnije. Po želji je moguće anonimno savjetovanje.

Žene žrtve nasilja mogu takođe(r) zatražiti pomoć/potporu prijateljica i prijatelja, rodbine ili komšija/susjeda.

Ako planirate da podnesete prijavu, u svakom slučaju bi trebalo da se posavjetujete sa pravnim zastupnikom.

Zaposleni u savjetovalištim, doktorke/liječnice i advokacije/odvjetnice zakonski su obavezni da čuvaju profesionalnu tajnu. U slučaju da postoji opasnost od mogućeg ugrožavanja interesa djeteta, isti mogu biti obavezni da kontaktiraju Službu za omladinu (Jugendamt).

MJERE ZAŠTITE PREMA ZAKONU O ZAŠTITI OD NASILJA

„Onaj (t)ko udari, mora da ide“ – zakon štiti svaku osobu od nasilja, uznemiravanja i podređivanja.

Onaj (t)ko je bio žrtva nasilja, prijetnje ili podređivanja, može, nezavisno/neovisno o *krivičnom/kaznenom postupku*, zatražiti **građanskopravne mjere zaštite**. Žrtvi u tome može besplatno da pomogne neko savjetovalište za žrtve nasilja. Sudske mjere prema Zakonu o zaštiti od nasilja (GSG) koštaju. Onaj (t)ko je u nevolji, dakle bez prihoda ili imovine, može dobiti *besplatnu pravnu pomoć*.

Svaka osoba može kod Suda za porodične/obiteljske sporove (Familiengericht) (osnovni sudovi) u mjestu prebivališta, u mjestu gdje je djelo počinjeno ili u mjestu boravka podnijeti zahtjev za mjere zaštite.

Kao mjere zaštite sud može zabraniti počinocu/počinitelju npr.

- da se približi stanu,
- da bude na mjestima gdje žene žrtve nasilja redovno (moraju da) idu,
- da kontaktira žrtvu
- ili da sreće žrtvu.

Onaj (t)ko živi u stanu sa počinocem/počiniteljem, može takođe(r) zatražiti da se stan ustupi žrtvi.

Sud utvrđuje mjere zaštite za određeni period i informiše policiju o tome. Ako počilnac/počinitelj prekrši mjere zaštite, biće kažnjen. I tada žrtva može nazvati policiju.

ANGAŽOVANJE ADVOKATICE/ODVJETNICE

Zastupanje od strane advokacije/odvjetnice nije, doduše, propisano. Ali onaj (t)ko želi da podnese krivičnu/kaznenu prijavu, morao bi obavezno da ima pravnog zastupnika, jer samo tada postoji mogućnost uticaja/utjecaja na postupak. Žrtve se tada pojavljuju kao sporedne tužilje/tužiteljice. U savjetovalištim za žrtve nasilja ili ustanovama za pomoć/potporu mogu im preporučiti iskusne advokacije/odvjetnice.

Onaj (t)ko (si) ne može priuštiti savjetovanje putem advokata/odvjetnika, ima mogućnost da traži *savjetodavnu pomoć* za prvi razgovor. Odobrenje za savjetodavnu pomoć može se dobiti kod Osnovnog suda (Amtsgericht) u mjestu

stanovanja. Kod podnošenja zahtjeva, žrtvu može pomagati i savjetovalište za žrtve nasilja.

Onaj (t)ko je bio žrtva krivičnog/kaznenog djela i mora da se sasluša kao svjedokinja u krivičnom/kaznenom postupku, može takođe(r) zatražiti odobrenje za prvi razgovor.

Osim toga, žene koje su pretrpjele nasilje mogu se pojaviti kao sporedne tužilje/tužiteljice i kao pomoć/potporu angažovati advokaticu/odvjetnicu kao zastupnicu sporedne tužilje/tužiteljice. Pod određenim uslovima/preduvjetima država može snositi ove troškove. Informacije u vezi sa troškovima zastupanja sporedne tužilje/tužiteljice možete zatražiti prilikom prvog razgovora sa advokaticom/odvjetnicom.

I kod saslušanja žrtve u svojstvu svjedoka, preporučuje se angažovanje advokatice/odvjetnice kao *podrške svjedoku*. Pod određenim uslovima/preduvjetima država može i ovdje snositi troškove.

OSTALE MOGUĆNOSTI POMOĆI/POTPORE

Pomoć/Potporu možete dobiti ne samo od savjetovališta, advokatica/odvjetnica ili sigurnih kuća. Na saslušanje može sa vama doći i *osoba od povjerenja*, s tim da se to mora prethodno zatražiti.

Žene žrtve nasilja mogu koristiti i psihosocijalno praćenje tokom postupka. Psihosocijalne pratilje su specijalno edukovane i sveobuhvatno pomažu svjedokinje-žrtve i članove njihove porodice/obitelji prije, za vrijeme i nakon krivičnog/kaznenog postupka. Psihosocijalno praćenje u svakodnevnom životu preuzimaju stručnjaci iz drugih stručnih savjetovališta, kako bi se osiguralo jasno razgraničenje između postupka i svakodnevne podrške/potpore i kako se pratiljama u postupku ne bi na sudu mogao imputirati uticaj/utjecaj na svjedokinje.

Od januara/siječnja 2017. postoji pravo na psihosocijalnu pratnju.

ŠTA/ŠTO SE DEŠAVA NAKON PODNOŠENJA KRIVIČNE/KAZNENE PRIJAVE?

Za *krivičnu/kaznenu prijavu* kod nasilja u kući ili seksualnog nasilja od najvećeg je značaja izjava žrtve, jer se, uglavnom, ne raspolaže drugim dokaznim sredstvima ili isti igraju samo dopunsku ulogu. U najrjeđim slučajevima postoje neposredni svjedoci djela.

Onaj (t)ko se odluči za krivičnu/kaznenu prijavu, mora računati s time da će više puta (npr. u policiji i pred sudom) morati da daje detaljne izjave o načinu izvršenja djela, što može predstavljati veliki stres. Da bi se žrtva pripremila za to, važno je da što prije potraži stručno savjetovalište.

Žene žrtve nasilja mogu, kao podršku/potporu, tokom kompletnog krivičnog/kaznenog postupka dobiti psihosocijalnu pratilju.

Neke žrtve nisu spremne da daju bilo kakvu izjavu, svjesno negiraju prijavljen nasilni čin ili ga umanjuju. Žrtve to možda čine zbog straha od daljeg nasilja ili zato što ne vide mogućnost da izađu iz veze sa počiniocem/počiniteljem. Ako ne(t)ko ne želi da podnese prijavu, postoje razlozi za to. Pomoć i savjetovanje u vezi sa ovim i drugim pitanjima mogu se dobiti u stručnim savjetovalištima, a da se ne mora podnijeti krivična/kaznena prijava.

ZAŠTITA ŽRTAVA

Kod podnošenja prijave, policija često obavlja sa počiniocema/počiniteljem takozvani informativni razgovor: policija uvjerljivo skreće pažnju okrivljenom da prekine kontakt sa žrtvom i dalje nasilje. Ovo ostavlja utisak na mnoge počinioce/počinitelje, tako da i poslušaju. Važno je da žrtve jave policiji ako, ipak, dođe do kontakta ili pokušaja uticaja/utjecaja (čak i preko trećih osoba, kao npr. preko članova porodice/obitelji ili prijatelja počinioca/počinitelja). Tek tada policija može da djeluje!

KONTAKT SA POLICIJOM

Policajke u mnogim policijskim stanicama/postajama specijalno su edukovane za rad sa žrtvama nasilja. Advokatica/Odvjetnica ili neka druga osoba od povjerenja može doći sa žrtvom na saslušanje. Ako postoje jezičke poteškoće, treba zamoliti policiju da angažuje profesionalnog prevodioca/prevoditelja.

Kontaktiranje istražnih organa, kao što je policija, dovodi do toga da ovi organi moraju reagovati.

Ako žena žrtva tokom/tijekom postupka odluči da ne da izjavu, to može da učini samo ako postoji pravo na odbijanje svjedočenja, jer bi žena davanjem istinite izjave teretila sebe ili nekog od članova svoje porodice/obitelji.

DALJI POSTUPAK

Ako dođe do optužnice i sudske rasprave, to je za žrtvu ponovan poseban stres. Dobra priprema uz pomoć stručnog savjetovišta, psihosocijalne pratilje ili advokaticе/odvjetnice, može umanjiti mnoge strahove kod žrtve.

Put do podnošenja prijave nije jednostavan. Zbog toga veoma pomaže dobro se unaprijed informisati o odvijanju postupka i sopstvenim pravima u postupku, kao i mogućim mjerama za zaštitu žrtve i o pratnji tokom postupka.

Krivična/kaznena prijava ne može se povući.

USLUGE MEDICINSKIH TRETMANA, PENZIJE/MIROVINE I SOCIJALNA DAVANJA

Ako neka osoba može uvjeriti da je zbog namjerno učinjenog protivpravnog napada pretrpjela narušavanje zdravlja, na osnovu zdravstvenih i ekonomskih posljedica pripada joj pravo na državna davanja/usluge. Onaj (t)ko pravno valjano boravi u Njemačkoj kraće od tri godine, ima pravo samo na davanja/usluge nezavisno/neovisno o prihodima.

Putem Zakona o *obeštećenju žrtava (OEG)* mogu se financirati sljedeća davanja/usluge:

- usluge medicinskih i zdravstvenih tretmana (uključujući i *psihoterapiju*)
- *penzija/mirovina* (zavisno/ovisno o težini posljedica narušavanja zdravlja i eventualno od prihoda)
- *socijalna davanja*, po potrebi putem posebne pomoći u pojedinim slučajevima (npr. za učešće/sudjelovanje u profesionalnom životu, za tuđu pomoć i njegu, dalje vođenje domaćinstva i dodatno za izdržavanje/troškove života)
- *mjere rehabilitacije* (npr. boravak u lječilištu).

ZAJEDNO BEZ NASILJA

Još u stručnom savjetovalištu nastoji se promovirati *samozaštita* kao način života žena bez nasilja. Razgovori se vode na ravnopravnoj osnovi i imaju za cilj da ojačaju samoodređenje i povećaju samopoštovanje žrtava. Žrtve saznaju gdje postoje šanse i prepreke u daljem toku.

Ali, one takođe(r) saznaju da mogu i kako mogu postati aktivne i da se smiju braniti, kao i da žena žrtva nasilja ima potencijal da se oslobodi nasilja. U taj proces, opet, spada, pored jačanja žena (prvenstveno njihovih prava i mogućnosti da se same ostvare), i jačanje muškaraca, koji su svjesni kako mogu djelovati u teškim situacijama bez primjene sile.

Pretrpjeti nasilje ne znači biti žrtva čitavog života – postoji spas od nasilja.

Rječnik termina

Advokatica/odvjetnica	Nezavisna/neovisna zastupnica i savjetnica u svim pravnim stvarima. Advokatice/odvjetnice imaju tzv. pravo na ćutanje/šutnju, a osim toga podliježu obavezi ćuvanja profesionalne tajne. Ova obaveza štiti odnos povjerenja između advokatice/odvjetnice i klijentkinje/klijentice
Besplatna pravna pomoć	Finansijska pomoć za osobe koje nemaju (dovoljno) prihoda/imovine za vođenje sudskog postupka
Depresija	Psihićko oboljenje, koje karakteriše smanjena radna sposobnost, potišteno raspoloženje, gubitak interesovanja i inertnost razlićitog intenziteta
Disocijativni poremećaj identiteta	Poremećaj koji zadire duboko u lićnost, kao posljedica traumatićnih događaja. Kod ovog poremećaja postoje dvije ili više razlićitih lićnosti unutar jedne osobe
Dominacija	Međusobni odnos dvije osobe, u kojem jedna osoba ima vodeću ulogu, zbog ćega je dominantna
Etnićeko ćišćenje	Ćesto nasilno uklanjanje određenih (vjerskih) etnićkih grupa/skupina iz nekog područja/zemlje
Granićni poremećaj lićnosti	Poremećaj lićnosti koji karakteriše nestabilnost u međuljudskim odnosima, raspoloženju i slici o sebi
Integritet	Podudaranje (lićnih/osobnih) vrijednosti sa okolinom
Interes djeteta	Stanje u kojem se dijete osjeća dobro
Intimni partner	Partner s kojim postoji seksualna veza
Iskorićtavanje	Nepravedan i nepošten odnos između osoba ili grupa/skupina. Pod ovim pojmom podrazumijeva se zloupotreba nevolje ili nepovoljne situacije ųrtve
Izbjeglice ili traųioci/traųitelji azila	Azilanti su osobe koje u Njemaćkoj traųe zaštitu od politićkog progona, deportacije ili nekog drugog vida povratka u zemlju u kojoj su progonjeni ili izloųeni ozbiljnoj opasnosti.
Izolacija	Usamljenost / iskljućenje neke osobe
Komunicirati	Razmjenjivati/prenositi informacije
Korićenje moći	Gospodariti/kontrolisati/iskorićtavati neku osobu

Krivični/kazneni postupak	Pravno gonjenje nekog krivičnog/kaznenog djela
Krivično/kazneno djelo	Djelo protiv postojećeg zakona
Mjere rehabilitacije	Reintegracija fizički/psihički bolesnog čovjeka u društvo
Nacionalno savjetovalište	Državna socijalna usluga koja ljudima sa malim ili nikakvim prihodima treba da omogući korištenje pravnog savjetovanja i zastupanja. Savjetovanje je pomoć za upoznavanje prava izvan sudskog postupka
Načini reagovanja	Načini ponašanja u različitim situacijama
Nemoć	Psihička nemoć ili bespomoćnost
Obaveza čuvanja profesionalne tajne	Pravna obaveza raznih profesionalnih grupa/skupina da ne daju informacije trećim licima/osobama
Obaveza rezidentnosti	Obaveza izbjeglica/tražilaca-tražitelja azila u Njemačkoj da borave samo u određenom području
Obrazovne ustanove	Ustanove koje na osnovu državne ili lokalne uredbe imaju pravo da obrazuju. U te ustanove ubrajaju se škole i dječiji vrtići, ali i ustanove kao što su biblioteke, muzeji ili interesna udruženja
Odnos zaštite	Odnos u kojem jedna osoba brine o drugoj odn. pruža joj podršku/potporu (npr. nastavnici pomažu djeci)
Odnos zavisnosti/ovisnosti	Odnos u kojem ne(t)ko zavisi/ovisi o drugoj osobi (npr. finansijski ili emocionalno)
Oduzimanje slobode	Držanje (zaključavanje, deportovanje itd.) neke osobe protiv njene volje
Osoba od povjerenja	Ne(t)ko (t)ko uživa veliko povjerenje
Osobe kojima se toleriše boravak	Tolerisanjem boravka se obezbjeđuje zaštita od deportacije (ovo nije zakonit boravak)
Pasivnost	Apatija, neaktivnost, nedostatak volje
Patrijarhalne strukture	Oblik društva u kojem muškarci, načelno, imaju više moći i prava od žena
Penzija/Mirovina	Pravo na određeni novčani iznos zbog socijalnog statusa/starosne dobi
Podrška svjedoku	Pravna podrška/pomoć svjedokinjama
Ponižavanje	Radnje kojima jedna osoba namjerno povređuje ili omalovažava drugu osobu

Posljedične pojave/štete	Posljedice odn. štete poslije određenih okolnosti. Npr. psihičke tegobe koje nastanu usljed pretrpljenog nasilja
Posttraumatski stresni poremećaj	Psihičko oboljenje koje se javlja poslije radikalnih ili po život opasnih događaja
Povreda granica	Svaka radnja koja se vrši radi zadovoljenja svojih potreba i bez obzira na volju ili fizičku, psihičku, kognitivnu ili jezičku inferiornost druge osobe
Pravni položaj	Zakoni o određenoj temi
Pravni status	Zakoni o određenom pitanju
Pravosuđe	Svi organi odgovorni za ostvarivanje prava
Prijava/krivična-kaznena prijava	Obavještenje policiji ili državnom tužilaštvu/odvjetništvu da je počinjeno krivično/kazneno djelo. Krivičnu/kaznenu prijavu može da podnese sva(t)ko
Prinuda	Prisiljavanje neke osobe da nešto učini
Prisilna prostitucija	Trgovina ljudima u svrhu seksualnog izrabljivanja
Prostorije za zaštitu žena/ Ustanove isključivo za žene	Ustanove i smještaji koji nude zaštitu i pomoć/potporu isključivo ženama
Protjerivanje	Prisilno iseljavanje domicilnog stanovništva ili dijelova stanovništva u neku drugu državu
Psihički	Koji se tiče duše
Psihičko nasilje	Oblik nasilja kojim se žrtvi nanosi emocionalna šteta direktnim/ izravnim psihičkim prijetnjama, uvredama ili zastrašivanjem kontrolom ponašanja
Psihosomatski	Fizička oboljenja koja u potpunosti ili djelimično imaju psihički uzrok
Psihoterapija	Terapija za liječenje psihičkih poremećaja ili psihičkih posljedica
Ravnopravnost/ ravnopravan	Garantovanje istih prava i privilegija. Pravno izjednačavanje i isto postupanje, bez obzira na (s)pol, starosnu dob, porijeklo, vjeru itd
Rizik	Okolnosti koje povećavaju vjerovatnoću dobijanja nekog oboljenja npr. psihičkog oboljenja zbog pretrpljenog nasilja
Rodno zasnovano nasilje	Nasilje nad ljudima zbog njihovog (s)pol
Samozaštita	Sposobnost samostalne zaštite od opasnosti

Socijalna davanja	Državna pomoć za siromašne u okviru principa zbrinjavanja. U ta davanja ubrajaju se, pored ostalog, stanarina, naknada za nezaposlene ili socijalna pomoć
Traumatizovanje	Doživljaj kojeg čovjek ne može da prevlada, zbog čega postaje dugoročno psihički bolestan
Ugrožavanje interesa djeteta	Stanje u kojem se dijete ne osjeća dobro i u kojem je ugrožen njegov interes. Npr. kada je dijete izloženo nasilju u kući
Zakon o obeštećenju žrtava (OEG)	Zakon kojim se reguliše obeštećenje i zbrinjavanje žrtava nasilja kao i njihovih potomaka
Zakon o zaštiti od nasilja (GSG)	Zakon kojim se regulišu građanskopravne mjere zaštite žrtava nasilja
Zlostavljanje	Ekstremno iskorštavanje neke osobe. Seksualne radnje nad i sa djecom/tinejdžerima, kao i osobama koje se ne mogu braniti (siromašne osobe, zatvorenici itd.)
Žigosanje	Proces u kojem se osobama ili grupama/skupinama pripisuje negativna ocjena određenih obilježja i na taj način se isti svrstavaju u određenu kategoriju

Odabrane kontakt adrese

Anti-Diskriminierungsstelle des Bundes

Glinkastraße 24
10117 Berlin
Tel.: 030 185551865
Radno vrijeme: od ponedjeljka do petka
09:00 – 12:00 h i od 13:00 – 15:00 h
E-mail: beratung@ads.bund.de
www.antidiskriminierungsstelle.de

Savezna služba protiv diskriminacije

Savjetovanje o pravima u slučaju diskriminacije,
preporučivanje regionalnih stručnjaka.

Bff – Bundesverband Frauenberatungsstellen und Frauennotrufe

Frauen gegen Gewalt e.V.
Petersburger Straße 94
10247 Berlin
Tel.: 030 32299500
Radno vrijeme: od ponedjeljka do četvrtka
10:00 – 17:00 h, petak 10:00 – 14:00 h
E-mail: info@bv-bff.de
Fax: 030 32299501
www.frauen-gegen-gewalt.de

Bff – Savezno udruženje/udruga savjetovališta za žene i hitni pozivi za žene u nevolji

Žene protiv nasilja
Nacionalna organizacija koja se angažuje/angažira u slučajevima žena žrtava nasilja.
Baze podataka sa regionalnim savjetovalištim, brojevima telefona za poziv u nevolji i sigurnim kućama za žene nalaze se na internet adresi:
www.frauen-gegen-gewalt.de/organisationen.html.
Informacije su dostupne i na arapskom, engleskom i turskom.

Bundesarbeitsgemeinschaft der Kinderschutz-Zentren e.V.

Bonner Straße 145
50968 Köln
Tel.: 0221 569753
E-mail: die@kinderschutz-zentren.org
Fax: 0221 5697550
www.kinderschutz-zentren.org

Savezna radna zajednica centara za zaštitu djece

Savjetovanje za djecu i porodice/obitelji izložene nasilju i teškim krizama, ponude preventivne pomoći, mogućnost kratkotrajnog stacionarnog smještaja djece.
Baza podataka sa regionalnim centrima za zaštitu djece nalazi se na internet adresi:
www.kinderschutz-zentren.org/zentren-vor-ort

Bundesarbeitsgemeinschaft Täterarbeit Häusliche Gewalt (BAG TäHG e.V.)

Hohenzollernring 106
13585 Berlin
Kontakt: Danelia Krüger
Tel.: 0162 1398443
E-mail: danelia.krueger@bag-taeterarbeit.de

Savezna radna zajednica za rad sa nasilnicima Nasilje u kući

Interkulturno krovno udruženje/udruga za ustanove za rad sa nasilnicima u slučajevima kućnog nasilja u Njemačkoj, pruža i zaštitu žrtvama i radi na prevenciji nasilja.

**Deutsche Gesellschaft für Prävention
und Intervention bei Kindesmisshand-
lung und -vernachlässigung e. V.**

Sternstraße 9 – 11
40479 Düsseldorf
Tel.: 0211 4976800
E-mail: info@dgfpi.de
Fax: 0211 49768020
www.dgfpi.de

**Njemačko društvo za prevenciju i intervencije u
slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece**

Društvo povezuje stručnjake (pojedince i institucije) iz cijele Njemačke i zemalja koje graniče sa Njemačkom, koji su postavili zajednički cilj da aktivno nastupaju u poboljšanju zaštite djece.

Deutsches Institut für Menschenrechte

Zimmerstraße 26/27
10969 Berlin
Tel.: 030 259359-0
E-mail:
info@institut-fuer-menschenrechte.de
Fax: 030 259359-59
www.institut-fuer-menschenrechte.de

Njemački institut za ljudska prava

Ovaj institut informiše/informira javnost o položaju ljudskih prava u Njemačkoj i inostranstvu/inozemstvu i doprinosi prevenciji povrede ljudskih prava, kao i unapređenju i zaštiti ljudskih prava.

Frauenhauskoordinierung e. V.

Tucholskystraße 11
10117 Berlin
Tel.: 030 33843420
E-mail: info@frauenhauskoordinierung.de
Fax: 030 338434219
www.frauenhauskoordinierung.de

Koordinacija sigurnih kuća za žene

Nacionalna organizacija, koja se angažuje u zaštiti žena izloženih nasilju.
Baza podataka sa regionalnim savjetovalištima nalazi se na internet adresi: www.frauenhauskoordinierung.de/beratungsstellensuche.html
Baza podataka sa sigurnim kućama za žene nalazi se na internet adresi: www.frauenhauskoordinierung.de/frauenhaussuche.html
U ponudama za pomoć vodi se računa o jezicima i drugim karakteristikama.

Hilfetelefon Gewalt gegen Frauen

Tel.: 08000 116016
Radno vrijeme: od ponedjeljka do
nedjelje, 24 sata
www.hilfetelefon.de

Telefon za pomoć u slučaju nasilja nad ženama

Besplatno i anonimno savjetovanje putem telefona.
Dostupno je na sljedećim jezicima: albanski, arapski, bugarski, kineski, dari/farsi, engleski, francuski, (i)talijanski, kurdski (kurmanči), poljski, portugalski, rumun(j)ski, srpski, španski/španjolski, ruski, turski, vijetnamski.
Savjetovanje putem e-maila, Termin-Chat
24-satna hitna služba

Hilfetelefon Sexueller Missbrauch
Tel.: 0800 2255530

Telefon za pomoć kod seksualnog zlostavljanja
Besplatno i anonimno telefonsko savjetovanje kod seksualnog nasilja.
Lista regionalnih ustanova za pomoć, mogu da koriste i izbjeglice.

Jugendportal zwangsheirat.de
Brunnenstraße 128
13335 Berlin
Tel.: 030 4050469930 (besplatno)
Radno vrijeme: ponedjeljak
15:00 – 18:00 h, utorak + četvrtak
10:00 – 13:00 h
E-mail: info@frauenrechte.de
Fax: 030 40504699-99
www.zwangsheirat.de

Portal za mlade o prinudnim brakovima
Krizni telefon u vezi sa prinudnim brakovima. Nudi online savjetovanje, blog, kao i funkciju pretraživanja savjetovališta u cijeloj Njemačkoj.

KOK – Bundesweiter Koordinierungskreis gegen Menschenhandel e.V.
Kurfürstenstraße 33
10785 Berlin
Tel.: 030 26391176
E-mail: info@kok-buero.de
Fax: 030 26391186
www.kok-gegen-menschenhandel.de

KOK – Savezna grupa/skupina za koordinaciju borbe protiv trgovine ljudima
Ovo udruženje/udruga angažuje/angažira se na regionalnom, nacionalnom i internacionalnom nivou/razini u borbi protiv trgovine ljudima i iskorištavanja, kao i za ostvarivanje prava žrtava i angažuje/angažira se za ostvarivanje ljudskih prava migranata.

Krankenhäuser

Bolnice
Vidi listu bolnica u regionu u telefonskom imeniku.
Informacije o bolnicama možete dobiti i u ustanovama za izbjeglice, kod ljekara/liječnika, zdravstvenog osiguranja i drugih osoba za kontakt.

Notfall-Nummern
112 Hitna pomoć/vatrogasci
110 Policija

Brojevi u hitnim slučajevima
Besplatna pomoć kod hitnih zdravstvenih problema (hitna pomoć), požara (vatrogasci), opasnosti koje dolaze od drugih ljudi (policija).

Notruf und Beratung für vergewaltigte Frauen und Mädchen e.V.

Kasseler Straße 1a

60486 Frankfurt am Main

Tel.: 069 709494

E-mail: info@frauennotruf-frankfurt.de

Fax: 069 79302795

www.soforthilfe-nach-vergewaltigung.de

Hitni pozivi i savjetovanje za silovane žene i djevojke

Nude se sve važne informacije o medicinskoj pomoći poslije silovanja, uključujući i povjerljivo obezbjeđivanje dokaza.

Nummer gegen Kummer

Telefon-Beratung bei Sorgen und Nöten

Telefon za djecu i omladinu/mladež

Tel: 116111

Radno vrijeme: od ponedjeljka do

subote 14:00 – 20:00 h

Telefon za roditelje

Tel.: 0800 1110550

Radno vrijeme: od ponedjeljka do

petka 09:00 – 11:00 h i utorak + četvrtak

17:00 – 19:00 h

Telefonski broj protiv briga/nevolje

Telefonsko savjetovanje u slučaju briga i nevolja

Besplatno i anonimno sa mobilnog telefona/mobitela i iz fiksne mreže. Pomoć putem savjetovanja za djecu, omladinu/mladež i roditelje u kriznim situacijama za cijelu Njemačku, kao i u slučaju da postoji sumnja u ugrožavanje interesa djece.

TERRE DES FEMMES

Menschenrechte für die Frau e.V.

Brunnenstraße 128

13355 Berlin

Tel.: 030 4050469930

Radno vrijeme:

ponedjeljak 15:00 – 18:00 h,

utorak + četvrtak 10:00 – 13:00 h

E-mail: info@frauenrechte.de;

beratung@frauenrechte.de

Fax: 030 40504699-99

www.frauenrechte.de

TERRE DES FEMMES

Ljudska prava žena

Dobrotvorna organizacija za zaštitu ljudskih prava žena, savjetuje lično/osobno, putem telefona i online. Savjetovanje na njemačkom i turskom jeziku.

**Unabhängige Patientenberatung
Deutschland**

Tel. arapski: 0800 33221225

Utorak 11:00 – 13:00 h

Četvrtak: 17:00 – 19:00 h

Tel. njemački: 0800 0117722

Od ponedjeljka do petka: 08:00 – 22:00 h

Subota: 08:00 – 18:00 h

Tel. ruski: 0800 011 77 24

Od ponedjeljka do subote: 08:00 – 18:00 h

Tel. turski: 0800 0117723

Od ponedjeljka do subote: 08:00 – 18:00 h

Online savjetovanje pacijenata nalazi se
na internet adresi

<https://online.patientenberatung.de/>

**Nezavisno/neovisno savjetovanje pacijenata u
Njemačkoj**

Informacije o zdravstvenom zbrinjavanju u Njemačkoj
(nezavisno/neovisno o zdravstvenom osiguranju!),
besplatno telefonsko savjetovanje sa mobilnog telefona/
mobitela i iz fiksne mreže. Moguće je savjetovanje na
arapskom, njemačkom, ruskom i turskom jeziku.

Weisser Ring

Telefon za žrtve: 116 006

www.weisser-ring.de

Bijeli prsten

Besplatno i anonimno, telefonsko savjetovanje, inter-
vencije u slučaju nevolje/krize, posredovanje, pružanje
pravne pomoći, ljudska pomoć.

**Zentrale Informationsstelle
Autonomer Frauenhäuser**

Markt 4

53111 Bonn

Tel.: 0288 68469504/-05

Radno vrijeme: ponedjeljak + petak

09:00 – 13:00 h, srijeda 14:00 – 17:00 h

E-mail: zif-frauen@gmx.de

Fax: 0228 68469506

www.autonome-frauenhaeuser-zif.de/de/

autonome-frauenhaeuser/adressliste

**Centralna informativna služba Autonomnih sigurnih
kuća za žene**

Baza podataka sa sigurnim kućama za žene.

Bilješke

Zaštita i sigurnost od nasilja za žene i tinejdžere izbjeglice u Njemačkoj

Ova brošura sadrži informacije na temu „Zaštita i sigurnost od nasilja“ za žene, migrantkinje/migrantice i tinejdžere izbjeglice u Njemačkoj. Ovom brošurom želimo da vas informišemo/informiramo o vašim pravima i mogućnostima zaštite u Njemačkoj. Pored ostalog, nudimo vam informacije o sljedećim temama:

- nasilje prije, za vrijeme i poslije izbjeglištva
- uzroci, oblici i posljedice nasilja
- (t)ko vrši nasilje?
- spas od nasilja.
- adresa ponuda pomoći za žrtve i članove porodice/obitelji.

Ova brošura nastala je u okviru nacionalnog projekta „MiMi-prevencija nasilja, sa migrantima za migrante“.

Porudžbine/Narudžbe su moguće preko internet stranica „www.mimi-gegen-gewalt.de“ i „mimi-bestellportal.de“.

Pokrovitelji:

**Ethno-
Medizinisches
Zentrum e.V.**

Ova brošura uručena je od strane: